

Jutlus Nõos P, 03.03.19 kell 11.00, *Invocavit*

Lektsioonid: 1Ms 3:1–7; Hb 4:14–16

Jutlus: Mt 4:1–11

Laulud: 69 (1–3); 316 (1–5, 6); 272 (1–3); 76 (1–4)

Siis viis Vaim Jeesuse kõrbesse kuradi kiusata. Ja kui ta oli nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd paastunud, siis tuli talle viimaks nälg kätte. Ja kiusaja tuli tema juurde ja ütles talle: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis ütle, et need kivid saaksid leibadeks!” Aga Jeesus vastas: „Kirjutatud on: Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumala suust.” Siis võttis kurat tema kaasa pühasse linna ja pani seisma pühakoja harjale ning ütles talle: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis kukuta ennast alla, sest kirjutatud on: Sinu pärast käsib ta oma ingleid ja nemad kannavad sind kätel, et sa oma jalga vastu kivi ei tõukaks.” Jeesus lausus talle: „Samuti on kirjutatud: Sina ei tohi kiusata Issandat, oma Jumalat.” Taas võttis kurat tema kaasa ühe määratu suure mäe tippu ja näitas talle kõiki maailma kuningriike ja nende hiilgust ning ütles talle: „Selle kõik ma annan sinule, kui sa maha langed ja mind kummardad.” Siis ütles Jeesus talle: „Mine minema, saatan, sest kirjutatud on: Kummarda Issandat, oma Jumalat ja teeni ainult teda!” Siis jättis kurat Jeesuse rahule. Ja vaata, ingleid tuli tema juurde ja need teenisid teda.

Apostel kõnetab meid Efesose kirja lõpus (Ef 6:10–17): „Viimaks veel: saage vägevaks Issandas ja tema tugevuse jõus! Pange ülle Jumala sõjavarustus, et te suudaksite seista kuradi salanõude vastu! Meil ei tule ju võidelda inimestega, vaid meelevaldade ja võimudega, selle pimeduse maailma valitsejatega, kurjade taevaaluste vaimudega. Seepärast võtke kätte kõik Jumala sõjavarustus, et te suudaksite vastu panna kurjal päeval ja jääda püsima, kui te olete kõik teinud. Seiske nüüd ja teie niuded olgu võetatud tõega ja teil olgu seljas õiguse soomusrüü ja teie jalgades olgu valmidus minna kuulutama rõõmusõnumit rahust! Kõigepealt aga võtke kätte usukilp, millega te võite kustutada kõik kurja põlevad nooled! Võtke ka päästekiiver ja vaimumõök, see on Jumala sõna!“

See kirjakoht võtaks justkui aluseks eelpool loetud Jeesuse kiusamisloo.

Meie kirjakoht on tegemist kuradi salanõuga Inimese Poja vastu. Jeesus oleks siin justkui kogu inimkonna esindaja, kes võtab lahingu vastu.

Kurat teab täpselt inimese kõiki nõrku kohti. Kõige haavatavamad neist on inimese vajadus ebajumalate järele. Kuid Jumal on käskinud inimesel ebajumalatest hoiduda. Nt 3Ms 19:4 on kirjutatud: „Te ei tohi pöörduda ebajumalate poole ega tohi endile teha valatud jumalaid! Mina olen Issand, teie Jumal!“

Kuid kurat läheb ja pakub Jeesusele võimu ebajumalate üle, kes inimest siin pattulangenud maailmas valitsevad. Paneme tähele: kurat ei paku inimesele võimalust hoiduda ebajumalatest, vaid nende üle võimust saada.

Pakkudes Jeesusele võimu ebajumalate üle jätab kurat aga targu mainimata, et võimu andmine ebajumalate üle ei vasta veel küsimusele, kellele sel juhul jääb võim inimese üle. Teisisõnu: kui inimene suudab valitseda ebajumalaid, siis kes on päris jumal?! Ja kurat oskab jätta inimesele mulje, et sel juhul, kui ta võidab maailmas kõik ebajumalad, ongi inimene ise jumal.

Tegelikult pole see niimoodi. Maailma ja kõigi ebajumalate valitseja on kurat, kes aga ise pole sugugi ebajumal. Sest ebajumalad on tegelikult illusioon, mis inimese silme ette manatakse. Nad muutuvad aga tühiseks siis, kui kurat seda tahab – nagu kuradilt saadud raha muutub muinasjutus lepalehtedeks. Kurat aga pole illusioon, vaid tegelik olend.

Seega, kui inimene hakkab võitlema ebajumalatega, siis peab ta teadma, kelle võimusesse end anda. Kui ta ei anna end Jumala võimusesse, siis satub ta paratamatult kuradi võimusesse. Aga vaadagem seda lähemalt Jeesuse kogemuse najal.

Kurat valib Jeesuse põrmustamiseks kolm tähtsamat ebajumalat, mis inimest tema elus kuradi „mõisavalitsejatena“ valitsevad: igapäevane leib, tervis ja võim.

Kõigepealt, mis on igapäevane leib? Martin Luther ütleb oma väikses katekismuses: „Mis siis on igapäevane leib? Kõik, mida me vajame oma ihu toiduseks ja vajadusteks nagu söök, jook, rõivad,

kingad, koda ja koht, põld, kariloomad, raha, vara, vaga abikaasa, vagad lapsed, vaga pere, vagad ja ustavad ülemad, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, kord, head sõbrad, ustavad naabrid ja muud niisugust.“ Seega on igapäevane leib maine heaolu, õnnelik ja külluslik elu. Suur osa inimese elust kulub selle saavutamiseks. Kuni inimene võib-olla taipab, et tegelikult on see illusioon: ta peab selle kõik tagasi andma, kui ta sureb.

Kurat teab, et Jeesusel kui Jumala Pojal on võime see maine heaolu kerge vaevaga saavutada. Seda sümboliseerib ettepanek teha kõige suurema nälja hetkel kividest leibu. Kuid Jeesus teab, et kui ta oma võimet kasutab ja saab inimesena igapäevase leiva valitsejaks, siis jääb ta ikkagi kuradi valitsuse alla. Ja et Jeesus on relvastatud „usukilbi, päästekiivri ja vaimumõõgaga“, teatab ta kuradile, et tema valib mitte võimu ebajumal „õnne“ üle, vaid alistub Looja Jumalale. Ta ütleb: „Kirjutatud on: Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumala suust.“ St inimene vajab oma elus esmalt Jumalat, mitte õnne, mida tegelikult valitseb kurat.

Seejärel ahvatleb kurat Jeesust võtma võimu tervise üle. Luther küll mainib „tervist“ juba ka igapäevase leiva loetusel, kuid mulle tundub, et siin võiks tervis tähendada enam kui igapäevast õnne ja heaolu. Haigus ei tähenda ju tegelikult midagi muud kui surma meenutust: ära unusta, ma olen olemas! Ja nõnda on inimesed läbi aegade palju panustanud meditsiinisüsteemi, et surm endast võimalikult kaugel hoida: ideaalis elada igavesti. Ja ometi on seegi illusioon, sest nii hästi kui me ka oma tervise eest elus hoolt ei kannu, me sureme lõpuks ikkagi.

Kuid kurat teab, et Jeesusel on niipalju usku, et loota igal hetkel Jumala inglite abile. Ja ta teeb ettepaneku, et Jeesus tarvitaks oma usku oma tervise huvides. Sest kui Jeesus hüppaks templiharjalt alla kindlasse surma ja inglid püüaksid ta kinni, siis sümboliseeriks see ju täielikku immuunsust igasugustele inimese ihu kahjustavatele jõududele. Inimene oleks siis justkui mõni superkangelane, kellele mitte miski viga ei tee. Ja, kordan veel, kurat meelitab Jeesust „tervise“ ebajumalat võitma ei kuidagi teisiti kui usu kaudu Jumalasse!

Kuid Jeesus ei lase end ka siin eksitada. Sest anda end usu läbi Jumalasse kuradi võimu alla on oma usu kuritarvitamine ja Jumala kiusamine. Ja seda Jeesus kuradile ka selgelt ütleb.

Lõpuks käib kurat välja viimase ja kõige kangema trumbi: võimu „võimu“ enda üle. Tegelikult ei paku kurat Jeesusele midagi vähemat kui võimu kogu maailma üle. See, kes on kogenud kas või veidigi võimu, teab, et see on kõige võimsam ebajumal. Just võimu pärast tappis Kain Abeli. Just võim paneb inimesed üksteisega tülitsema ja sõdima ning üksteist tapma. Kui aga oleks võimalik saada võim kõige ja kõigi üle, siis oleksid ju kõik vaenlased alistatud ja saaks tunda end jumalana!

Kuid kurat ütleb siin lõpuks otse välja, et „võimu“ üle võimu saavutamine, tähendab tegelikult olla kuradi „mõisavalitseja“ ja kummardada igavesti mitte Jumalat, vaid kuradit.

Jeesus paneb siin mängu kogu „Jumala sõjavarustuse“ ja suudab vastu panna „kurjal päeval“, kui kasutada eelpool loetud Efesose kirja sõnu. Ta ütleb: „Mine minema, saatan, sest kirjutatud on: Kummarda Issandat, oma Jumalat ja teeni ainult teda!”

Nõnda nägi Jeesus läbi kuradi kavaluse, kes pakkus talle võimu kõigi ebajumalate üle, justkui saavutaks inimene Jeesus siis tee lunastusele. Jeesus aga teadis, et lunastus tuleb ainult Jumala kaudu. Ja ta teadis, et temal endal tuleb see lunastus saavutada oma ristisurmaga, alistudes täielikult Jumala tahtele.

Apostel ütleb meile: „Seiske nüüd ja teie niuded olgu võõtatud tõega ja teil olgu seljas õiguse soomusrüü ja teie jalgades olgu valmidus minna kuulutama rõõmusõnumit rahust!“ Nii nagu Jeesus läks pärast kuradi kiusatuste võitmist kuulutama maailmale rõõmusõnumit rahust – evangeeliumi – nii seiskem ka meie Jeesuse toel ja eeskujul kindlalt, võitkem ära kiusatused ja kuulutagem seda päästesõnumit kõigile, kelle kõrvad suudavad kuulda!

Aamen.